

*У наших руках — найбільша з цінностей світу —
Людина. Ми творимо Людину, як скульптор творить свою статую з
безформного шматка мармуру: деś в глибині цієї мертвої брили лежать
прекрасні риси, які належить добути, очистити від усього зайвого.*
(В.О. Сухомлинський)

З 2018-2019 навчального року всі діти, які пішли до першого класу, прийшли вже в Нову українську школу.

Було розпочато активне реформування загальної середньої освіти в Україні.

Реформа освіти має одночасно:

- зупинити падіння якості освіти;
- орієнтувати зміст освіти на компетентності (компетентність — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність);
- «перенавчити» вчителів;
- змінити структуру школи;
- забезпечити всі перетворення ресурсами.

Учитель — це людина, на якій тримається реформа. Він повинен йти в ногу з часом, бути творчим, незалежним, конкурентоспроможним.

Учитель нового покоління:

- психологічно та емоційно компетентна людина;
- лідер і менеджер;
- гарний професіонал;
- вільний від стереотипів;
- успішна людина;
- володіє презентаційними навичками;
- ефективний комунікатор та фасилітатор;
- формує знання та навички потрібні у сучасному світі.

ОСВІТНІЙ ІДЕАЛ — випускник нової української школи — це:

- *цілісна всебічно розвинена особистість, здатна до критичного мислення;*
- *патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами, здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;*
- *інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися впродовж життя.*

Тому важливо, щоб ми, вчителі й батьки, відчули сутність і важливість змін у переході від освіти знання до освіти компетентності, від авторитарної педагогіки до педагогіки партнерства.

За новим освітнім стандартом в основі навчання в початкових класах лежить інтегративний підхід (поєднання предметів, тем). Завдяки цьому зменшилася

кількість предметів. Інтеграція дає змогу дітям сприймати предмети і явища цілісно, різнобічно, системно та емоційно. У нас з'явився новий інтегрований курс «Я досліджую світ». Інтегрований курс «Я досліджую світ» об'єднує навчальний зміст кількох освітніх галузей. Залежно від варіанту типової освітньої програми таких галузей може бути три: природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна. Або сім: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, соціальна та здоров'язбережувальна, громадянська та історична, інформатична.

На уроках з курсу «Я досліджую світ» формую в учнів цілісну картину світу в процесі опанування соціального досвіду. На уроці учні отримують знання про природу і суспільство, вчаться проводити дослідження. Інтегрований курс сприяє розвитку наукової і технологічної грамотності учнів на основі набуття конкретного досвіду вирішення проблем.

Кожен день навчання розпочинається **«ранковими зустрічами»**, під час яких діти знайомляться з планами на день, діляться власним досвідом, обмінюються щоденними новинами. Мета ранкових зустрічей – це :

- **Створення спільноти в класі.**

Практика ранкових зустрічей – одна з успішних; вона допомагає вчителю створити спільноту в класі, що зазвичай потребує часу, уваги й терпіння. Ранкова зустріч сприяє налагодженню взаємин між дітьми і дорослими, які формують відчуття колективу в кожного з його членів.

- **Розвиток навичок спілкування**

Уміння розмовляти і слухати – найважливіші якості, необхідні для демократичної культури. Ранкова зустріч дає дітям змогу брати участь у групових обговореннях, а вчителям – моделювати й активно розвивати в дітей уміння та навички ефективного спілкування, а саме:

- * висловлювати свої думки так, щоб вони були зрозумілими іншим;
- * уважно слухати, коли говорять інші;
- * вирішувати проблеми за допомогою слів;
- * ділитися своїми думками та ідеями з іншими.

- **Розвиток соціальних навичок**

Окрім сприяння розвитку навичок спілкування, практика ранкових зустрічей також допомагає вдосконалювати соціальні навички, а саме: емпатію, толерантне ставлення один до одного, розуміння позиції інших дітей тощо. Результати численних досліджень свідчать: діти з класів, де використовувалася практика ранкових зустрічей, демонстрували вищий рівень відчуття спільноти і ширший діапазон позитивних проявів таких якостей:

- * краще ставлення до школи й навчання;
- * більша довіра та повага до вчителя;
- * вищий рівень мотивації до навчання;
- * глибше відчуття власної гідності;
- * вироблені соціальні навички та поведінка;
- * збільшення турботи про інших;
- * повніше розуміння демократичних цінностей;
- * ширша практика розв'язання конфліктів.

• **Розвиток академічних навичок**

Результати сучасних досліджень свідчать, що розвиток соціальних навичок допомагає підвищити академічні досягнення, забезпечує якісне навчання і викладання, сприяє розвитку таких умінь:

- * розширення словникового запасу;
- * уміння досліджувати, аналізувати й оцінювати навчальний матеріал;
- * уміння відповідати на запитання;
- * уміння використовувати нову інформацію.

• **Створення у класі позитивного настрою**

Повсякденні вправи, які проводять під час ранкової зустрічі, допомагають дітям навчитися співпрацювати з однолітками, поважати їх як особистостей. Позитивний настрій у класі створюється за допомогою:

- * атмосфери довіри;
- * відчуття належності до спільноти;
- * участі в ухваленні рішень;
- * вільного від критики ставлення вчителя;
- * справедливості й неупередженого ставлення.

• **Розвиток демократичних цінностей**

Ранкові зустрічі дають можливість дітям дізнатися в доступній формі про демократичні цінності, а саме:

* Інклюзія: вчитель і діти сприймають внесок кожної дитини з однаковою доброзичливістю і повагою незалежно від здібностей, соціального походження чи статі.

* Активна участь: ранкова зустріч передбачає участь усіх дітей. Діти вітаються один з одним, обмінюються інформацією, ставлять запитання, коментують, долучаються до групової роботи.

* Критичне мислення: діти вчаться формулювати запитання, ставити під сумнів та оцінювати ідеї, які можуть відрізнятись від їхніх чи бути подібними.

* Толерантність і прийняття: дитина може не погоджуватися з ідеями інших, тоді ці питання розглядають у процесі вільної дискусії. Протилежні думки вислуховують і обговорюють, адже існує взаємна довіра серед дітей.

* Самостійне мислення: дітей заохочують до обміну власним досвідом та ідеями.

* Відкритість: висловлюють та обговорюють низку ідей. У щоденних новинах повідомляють доступну для всіх інформацію.

* Власна та соціальна відповідальність: діти встановлюють правила власної поведінки та поведінки групи. Під час ранкової зустрічі й упродовж усього дня вони уважно слухають, із повагою відповідають, практикують доброзичливість.

Освітнє середовище організують таким чином, щоб кожна дитина почувала себе у класі затишно і безпечно. Водночас, є місця, де дитина зможе побути наодинці. Стіни і меблі використовуються для розміщення робіт учнів. Парти в класі переставляються в залежності від виду роботи.

У центрі роботи стоїть дитина. Один із пріоритетів – навчання, яке приносить дітям задоволення. Дитина має почуватись у школі вільно. Я прагну створити у класі родинний затишок. Діти відчувають, що вони потрібні вчителю і з задоволенням висловлюють власні відчуття про те, що відбувається на уроках – висловлюються малюнками, вчинками, словами. Правила роботи в класі ми випрацювали разом з дітьми. Як вчитель, прагну сформулювати в учнів уміння робити висновки з власних помилок.

Звичайно, що навчання буде вдалим, якщо до участі у навчально-виховному процесі активно долучатимуться батьки, адже вони – перші вчителі й найкращі знавці своєї дитини. Тому я тісно співпрацюю з батьками, утворюючи партнерство, в центрі якого знаходиться дитина.

Форми спілкування, які застосовую в роботі з батьками – це:

- зустрічі батьків для планування заходів для класу або школи;
- обмін книжками про цікаві підходи до навчання і виховання дітей, зустрічі

дискусійних груп для обговорення прочитаного (безпосередньо або через соціальні мережі);

- святкові заходи, у яких беруть участь діти, вчителі й батьки;

Звичайно ж, батьківські збори (збори-тренінги, збори-лекція, збори-поради).

Об'єднання зусиль учителів і батьків сприяє особистісному зростанню дитини і полегшує засвоєння матеріалу.

МЕТА І ЦІЛІ ОЦІНЮВАННЯ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Курс розвитку сучасного освітнього процесу в напрямі формування компетентностей зумовлює перегляд основних підходів до оцінювання навчальних досягнень учнів. Стандартні тести і перевірні (контрольні) роботи, які здебільшого зосереджуються на тому, чого НЕ знають чи НЕ вміють робити учні, відходять у минуле, на перший план виходять методи і форми оцінювання, які акцентують на протилежному – що знають і що вміють робити учні.

В перших двох класах НУШ учні не отримують оцінок у балах взагалі - такий спосіб оцінювання з'являється лише з третього класу, а за останнім рішенням – і 3-4 також.

Однак найголовніше, що замість табелів в молодшій школі з'явилося **Свідощтво досягнень учня** — описова модель оцінювання учнів за 51-м показником.

Всі вони заповнюються вчителем і передбачають лише чотири рівні оцінювання: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результати з допомогою вчителя», «потребує значної уваги і допомоги».

У першій частині свідощтва викладач оцінює соціальні і робочі компетентності школяра. Наприклад, чи дитина була активною на уроці, чи ставила запитання про щось нове і незрозуміле, чи виявляла самостійність у роботі, чи вирішувала конфлікти мирним шляхом.

У другій частині - оцінювання попредметне. Проте навчальні досягнення сформульовано в нестандартний спосіб. Наприклад, наскільки учень «цікавиться темами, що вивчаються, виявляє допитливість до навколишнього світу» (предмет *Я досліджую світ*), чи «дотримується правил спілкування: привітання, прощання, подяка, прохання, запитання» (предмет *Українська мова*), чи «орієнтується у просторі, пояснює розташування предметів» (*Математика*), чи «дотримується встановлених умов та правил гри» (*Фізкультура*) тощо.

Формувальне оцінювання допомагає оцінювати поступ дитини у навчанні, формувати в дитини впевненість у собі, наголошуючи на її сильних сторонах, а не на помилках; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учня/ учениці. Дитина має вчитися самостійно оцінювати свої досягнення та поступ, ставити цілі та обирати засоби для їх досягнення.

Таке оцінювання дає змогу досягти кількох цілей:

- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;
- оцінити або визначити досягнення дітей на кожному з етапів освітнього процесу;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаровуванню;
- мотивувати учнів до прагнення здобути максимально можливі результати;

- виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, відсутність побоювання помилитися, переконання у своїх можливостях і здібностях.

Однією з важливих технологій оцінювання у початковій школі, є технологія **портфоліо**.

Портфоліо – це інструмент, який демонструє, чого досягла дитина.

Принципово змінився процес навчання. Для НУІІ характерні:

- навчання у формі гри;
- багато практичних завдань та дослідів;
- інтегровані уроки;
- інтеграція методик LEGO (застосовую при вивченні матеріалу, під час опитування, для самооцінки).
- заняття на свіжому повітрі;
- робота в команді, спільне вирішення завдань;
- атмосфера взаємопідтримки;
- розвиток критичного мислення. Для цього застосовую різні стратегії: «Асоціативний куш», «Мозкова атака», «ЗХД» та ін..
- діяльнісний підхід (це застосування щоденних ротаційних моделей «Щоденні 5» та «Щоденні 3»).

Відтепер головне завдання для учнів українських шкіл — опанувати за 12 років навчання не просто окремі предмети, але так звані «**компетентності**». Це означає, що учні не просто набувають знань, а вчать використовувати їх на практиці й опановують навички.